

2021

SANSKRIT — HONOURS

Second Paper

(Course-II)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit - I

(Marks : 25)

1. Answer **any one** of the following questions :

- (a) What is the significance of Haṃsapadikā's song introduced in the Fifth Act of the Abhijñāna-Śakuntalam? What light does it throw on the character of the king Duṣyanta? 4+6
- (b) Who was Sānumati? Did she appear in the stage? What dramatic purpose was served by introducing this character? 2+1+7

2. Translate into Bengali **or** English **any one** of the following verses : 5×1

- (a) शुश्रूषस्व गुरुन् कुरु प्रियसखीवृत्तिं सपत्नीजने
भर्तुविप्रकृतापि रोषणतया मास्म प्रतीपं गमः।
भूयिष्ठं भव दक्षिणा परिजने भोगेष्वनुत्सेकिनी
यान्त्येवं गृहिणीपदं युवतयोवामाः कुलस्याधयः॥
- (b) त्वमर्हतां प्राग्रसरः स्मृतोऽसि नः
शकुन्तला मूर्तिमती च सत्क्रिया।
समानयंस्तुल्यगुणं वधूवरं
चिरस्य वाच्यं न गतः प्रजापतिः॥

3. यथेच्छमेकतरस्य सप्रसङ्गं संस्कृतभाषया व्याख्या कार्या : 6×1

- (a) स्वप्नो नु माया नु मतिभ्रमो नु
क्लिष्टं नु तावत्फलमेव पुण्यम्।
असन्निवृत्तै तदतीतमेते
मनोरथा नाम तटप्रपाताः॥

Please Turn Over

- (b) श्म्याणि वीक्ष्य मधुरांश्च निशम्य शब्दान्
पर्युत्सुको भवति यत्सुखितोऽपि जन्तुः।
तच्चेतसा स्मरति नूनमबोधपूर्वं
भावस्थिराणि जननान्तरसौहृदानि॥

4. अधोगतेषु द्वयोः लौकिकसंस्कृतरूपाणि लिख्यताम् (देवनागरीलिप्याम्) :

2×2

- (a) गरुअं विरड्दुक्खं आसावन्धो सहावेदि।
(b) ओसरिअ-पण्डुपत्ता मुअन्ति अस्सु विअलदाओ।
(c) ओदंसअन्ति दओमाणा पमदाओ सिरीसकुसुमहं।
(d) कमलवसइमेत्तणिव्वुदो महुअर विसुमरिदोसि णं कहं।

Unit - II

(Marks : 25)

5. How far do you justify the remark : 'नारिकेलफलसम्मितं वचो भारवे...'? 10

Or,

'उदाजहार द्रुपदात्मजा गिरः'— Who is referred to by the word 'द्रुपदात्मजा'? Summarise her speech and bring out the salient features of her character from that speech. 1+5+4

6. Translate into Bengali *or* English *any one* of the following Verses :

5×1

- (a) विशङ्कमानो भवतः पराभवं नृपासनस्योऽपि वनाधिवासिनः।
दुरोदरच्छञ्जितां समीहते नयेन जेतुं जगतीं सुयोधनः॥
(b) पुरोपनीतं नृप! रामणीयकं द्विजातिशेषेण यदेतदन्धसा।
तदद्य ते वन्यफलाशिनः परं परैति कार्श्यं यशसा समं वपुः॥

7. यथेच्छमेकतरस्य सप्रज्ञोल्लेखपूर्वकं संस्कृतभाषया व्याख्या कार्या।

6×1

- (a) तथापि जिह्मः स भवज्जिगीषया तनोति शुभ्रं गुणसम्पदा यशः।
समुन्नयन् भूतिमनार्यसङ्गमाद्वरं विरोधोऽपि समं महात्मभिः॥
(b) ब्रजन्ति ते मूढधियः पराभवः भवन्ति मायाविषु ये न मायिनः।
प्रविश्य हि घ्नन्ति शठास्तथाविधानसंवृताङ्गान् निशिता इवेषवः॥

8. (a) कस्यचनैकस्य विग्रहवाक्यं प्रदाय समासनाम लेखनीयम्। 2
वनाधिवासिनः in 6(a), अक्षंवृताङ्गान in 7(b)।
- (b) प्रकृतिप्रत्ययः निर्णयः। 1
विशङ्कमानः in 6(a), समुन्नयन् in 7(a)।
- (c) कारकविभक्तिप्रयोगः निर्णयः। 1
नयेन in 6(a), गुणसम्पदा in 7(a)।
-